

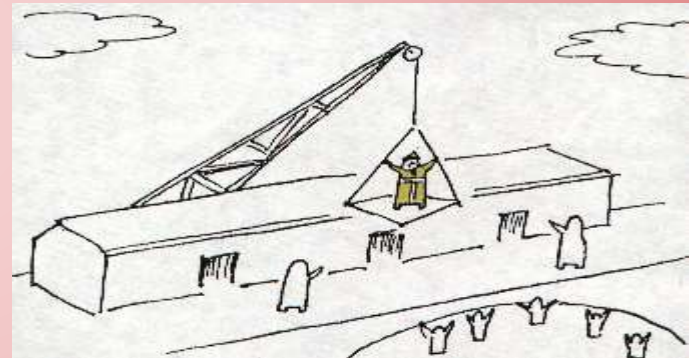
ΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ ΣΗΜΕΡΑ

Γυμνάσιο Νιγρίτας

Σχολικό έτος 2020 – 2021

Από μηχανής θεός

Προέλευση: στο αρχαίο θέατρο οι θεοί εμφανίζονταν από ψηλά με ειδικό μηχανήμα και έδιναν λύση σε κάποιο αδιέξοδο.

Σημασία: απροσδόκητη λύση σε κάποιο πρόβλημα.

Γόρδιος δεσμός

Προέλευση : Γόρδιος δεσμός ονομάστηκε ο περίπλοκος κόμπος από φλοιό κρανιάς που έδενε το άρμα του Γόρδιου, πατέρα του Μίδα και βασιλιά της Φρυγίας, σε κολόνα στον ναό του Δία στην πόλη Γόρδιο. Κόπηκε από τον Μέγα Αλέξανδρο.

Σημασία: δύσκολο και
δυσεπίλυτο πρόβλημα

Αχιλλεύς πτέρνα

Προέλευση: Η φράση προέρχεται από το μύθο του Αχιλλέα, σύμφωνα με τον οποίο, όταν τον βύθιζε στο αθάνατο νερό η μητέρα του, επειδή τον κρατούσε από τη φτέρνα, στο συγκεκριμένο σημείο του σώματός του παρέμεινε θνητός.

Σημασία: αδύναμο σημείο

Δούρειος ίππος

Προέλευση: κατασκευή

εμπνευσμένη από τον Οδυσσέα για την κατάληψη της Τροίας. Ήταν ένα ξύλινο άλογο – κρύπτη, μέσα στο οποίο κρύφτηκαν οι Έλληνες παραπλανώντας τους Τρώες.

Σημασία: η είσοδος με δόλο και τέχνασμα.

Φοβού τους Δαναούς και δώρα φέροντας

Προέλευση: είναι στίχος από την Αινειάδα του Βιργιλίου μεταφρασμένος από τα λατινικά. Στην Αινειάδα ο Λαοκόων λέει τη φράση για να πείσει τους Τρώες να μην δεχτούν τον Δούρειο ίππο μέσα στην πόλη.

Σημασία: Να είσαι επιφυλακτικός με τους εχθρούς ακόμη κι αν φέρνουν δώρα.

Πυξ λαξ

Προέλευση: αρχαιοελληνική φράση. Η ολόκληρη φράση ήταν γνύξ, πύξ, λάξ, όδάξ (=με γονατιές, μπουνιές, κλωτσιές, δαγκωνιές)

Σημασία: με μπουνιές και κλωτσιές.

Η φράση έγινε ευρύτερα γνωστή από το μουσικό συγκρότημα «Πυξ Λαξ».

Μολών λαβέ

Προέλευση: η απάντηση του Λεωνίδα στον Ξέρξη, όταν ζήτησε τα όπλα των Ελλήνων στις Θερμοπύλες.

Σημασία: δεν παραδίνομαι, έλα να τα πάρεις.

Ήξεις αφήξεις

Προέλευση: ο διαφορούμενος χρησμός του μαντείου στην ερώτηση ενός στρατιώτη αν θα σκοτωθεί στον πόλεμο. Η απάντηση ήταν «*ήξεις αφήξεις ουκ εν πολέμω θνήξεις*». Η θέση του κόμματος πριν ή μετά την άρνηση «ουκ» δημιουργούσε τη σύγχυση στην κατανόηση της φράσης. (= θα πας, θα γυρίσεις (δεν) θα πεθάνεις στον πόλεμο)

Σημασία: κάποιος μιλάει διαφορούμενα, αντιφάσκει.

Ασκός του Αιόλου

Προέλευση: Ο Αίολος έδωσε έναν ασκό στον Οδυσσέα, στον οποίο έκλεισε όλους τους ανέμους. Όταν οι σύντροφοι του Οδυσσέα άνοιξαν τον ασκό, οι άνεμοι παρέσυραν το πλοίο τους.

Σημασία: επικείμενες καταστροφές.

Κύκναιο άσμα

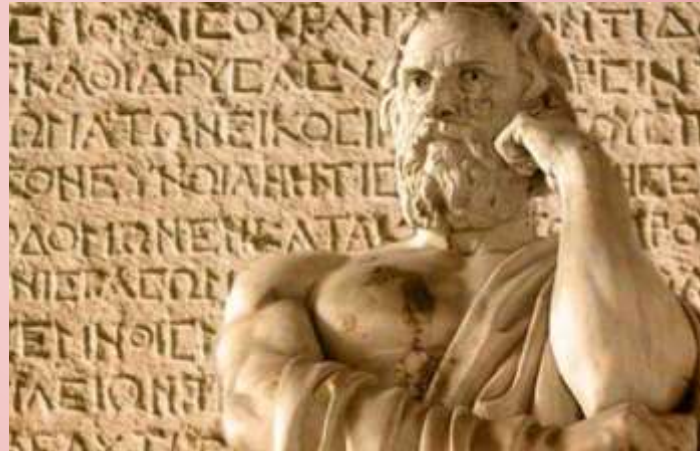
Προέλευση: το τελευταίο τραγούδι του κύκνου πριν το θάνατό του (Πλάτωνος Φαίδων) .

Σημασία: το τελευταίο έργο κάποιου.

Επί ξυρού ακμής

Προέλευση: Ομηρική φράση. Ειπώθηκε από τον Νέστορα στον Διομήδη στην προσπάθειά του να τον παροτρύνει να συμμετέχει στον πόλεμο κατά των Τρώων.

Σημασία: στην κόψη του ξυραφιού (κυριολεκτικά) / σε κρίσιμο σημείο (μεταφορικά)

Το δις εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού

Προέλευση: η φράση αποδίδεται στον αρχαίο Έλληνα ποιητή Μένανδρο.

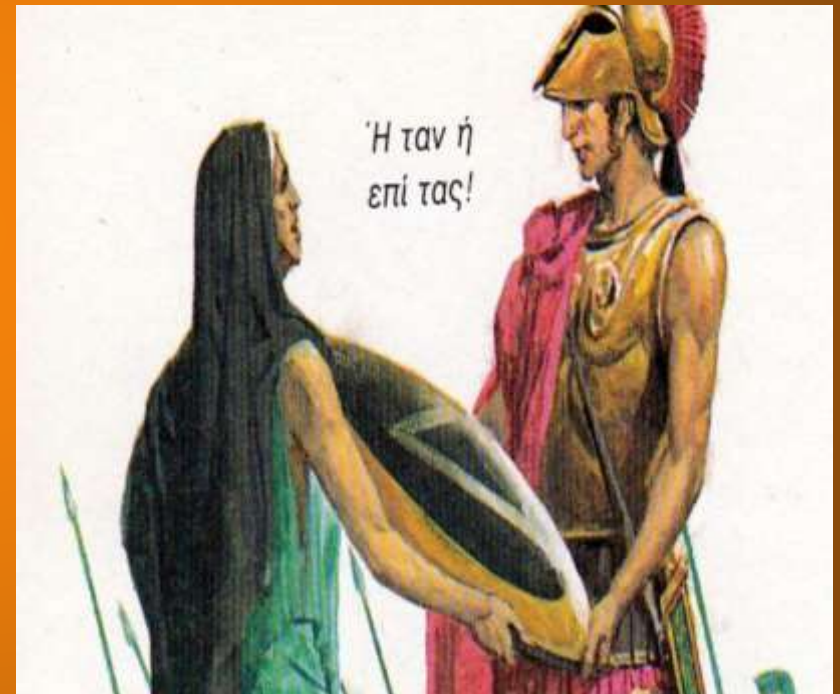

Σημασία: δεν είναι έξυπνος όποιος επαναλαμβάνει το ίδιο λάθος.

Ἦταν ἢ ἐπί τας

Προέλευση: την φράση ἔλεξαν οι Σπαρτιάτισσες μητέρες στα παιδιά τους, όταν τους ἔδιναν την ασπίδα για να πολεμήσουν.

Σημασία: ἢ θα φέρεις πίσω την ασπίδα νικητής ἢ θα σε φέρουν πάνω σε αυτή νεκρό. Σήμερα δηλώνει την επιδίωξη ενός θετικού αποτελέσματος με όλες μας τις δυνάμεις.

Μηδένα προ του τέλους μακάριζε

Προέλευση: την φράση είπε ο Σόλων στον Κροίσο, όταν αυτός του έδειξε με υπερηφάνεια τους θησαυρούς του.

Σημασία: μην βιάζεσαι να μακαρίσεις κάποιον πριν το τέλος.

Ας προσπαθήσουμε να χρησιμοποιήσουμε τις φράσεις σε ένα επίκαιρο θέμα!

Η πανδημία του κορωνοϊού αποδείχτηκε *γόρδιος δεσμός* για την κυβέρνηση της χώρας. Από τη στιγμή που τα κρούσματα αυξήθηκαν, άνοιξε ο *ασκός του Αιόλου*. Από τη μία πλευρά οι γιατροί τονίζουν ότι τα νοσοκομεία βρίσκονται *επί ξυρού ακμής* και ζητούν να επιβληθεί καραντίνα. Από την άλλη πλευρά είναι πολλοί αυτοί που υποστηρίζουν ότι τα μέτρα κατά της πανδημίας είναι ο *δούρειος ίππος* για να επιβληθούν μέτρα που πλήττουν τους εργαζόμενους. Καθημερινά γίνονται συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας και πολλές φορές οι συγκεντρωμένοι διαλύονται *πυξ λαξ*. Πολλοί πιστεύουν ότι το εμβόλιο είναι ο *από μηχανής θεός* που θα μας δώσει πίσω την κανονικότητα στη ζωή μας. Κι εδώ όμως υπάρχουν διαφωνίες. Πολλοί επιστήμονες έχουν διαφορετική άποψη και μιλούν για τις σοβαρές παρενέργειες των εμβολίων. *Ήξεις αφήξεις!* Ποια είναι η λύση; Κανείς δεν ξέρει με σιγουριά! *Μηδένα προ του τέλους μακάριζε* λένε οι πιο διστακτικοί και περιμένουν να δουν πώς θα εξελιχθεί το θέμα της πανδημίας. *Ή ταν ή επί τας* λένε κάποιοι άλλοι και σπεύδουν να εμβολιαστούν για να νικήσουν τον ιό! Η απόφαση ανήκει στον καθένα προσωπικά!

Πηγές

- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1>
- <https://www.diaforetiko.gr/>
[Λόγια & Αρχαίες Φράσεις | Λεξογραφήματα](#)
- <https://lexografimata.gr>

